

Štvrťročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni

Január 2020

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska 2019

Adresa

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1,
813 25 Bratislava

Elektronická verzia

[https://www.nbs.sk/sk/publikacie/
publikacie-dohladu/stvrtrocny-komentar-
k-politike-obozretnosti-na-makrourovni](https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-dohladu/stvrtrocny-komentar-k-politike-obozretnosti-na-makrourovni)

Publikácia neprešla jazykovou úpravou.

Bez predchádzajúceho súhlasu autorov možno, s uvedením zdroja, použiť iba krátke časti textu, najviac dva odseky.

ZHRNUTIE ROZHODNUTIA BANKOVEJ RADY NBS

O VÝŠKE PROTICYKLICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA

Úroveň vankúša sa nemení

- Kumulácia rizík na trhu úverov pokračuje, aj keď miernejším tempom
  - Rast úverov domácnostiam sa zmiernil, kým úvery podnikom v treťom štvrtroku 2019 mierne zrýchlili
  - Pretrvávajú faktory stimulujúce dopyt po úveroch (tlaky na trhu práce, pokles úrokových sadzieb, rast cien bytov)
  - Indikátor finančného cyklu mierne vzrástol

Schválená výška vankúša

- Výška vankúša od 1. augusta 2019: 1,50 %
- Výška vankúša od 1. augusta 2020: 2,00 %

Vývoj finančného cyklu

- Finančný trh sa nachádza v pokročilej expanzívnej fáze
- Cyklické riziko sa tvorí najmä v oblastiach:
  - Nadmerný rast úverov domácnostiam
  - Prehrievanie na trhu práce
  - Pokračujúce tlaky na trhu bytov
  - Nízka úroveň kreditných nákladov a miery vnímania rizika
  - Pokles rizikových váh zhoršuje odolnosť bánk

Výhľad na ďalší štvrtrok

- Nepredpokladáme potrebu zvyšovania úrovne proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku
- V prípade vzniku nepriaznivých okolností na finančnom trhu, najmä v prípade kumulácie kreditných strát v bankovom sektore, je NBS pripravená okamžite pristúpiť k znižovaniu úrovne proticyklického kapitálového vankúša v potrebnej miere

OBSAH

Úvod.....	4
1 Hodnotenie vývoja v treťom štvrtroku 2019.....	5
2 Rozhodnutia v oblasti makropudenciálnej politiky	8
3 Ciele makropudenciálnej politiky	13
4 Prílohy	14

Úvod

Podmienkou pre zdravé fungovanie ekonomiky a udržateľný ekonomický rast je zdravý finančný systém. Finančný sektor plní niektoré základné vitálne funkcie v ekonomike (financovanie ekonomiky, možnosť sporenia a investovania, platobný styk a pod.). Základným predpokladom fungovania zdravého finančného systému je stabilita finančného systému, teda stav, keď je finančný sektor dostatočne odolný voči prípadným šokom a rizikám, ktoré by za istých okolností mohli narušiť jeho fungovanie, a tým negatívne zasiahnuť ekonomiku. Makroprudenciálna politika prostredníctvom využívania rôznych nástrojov prispieva k finančnej stabilite, najmä zvyšovaním odolnosti finančného systému a zmiernením kumulácie systémových rizík. Za účelom plnenia tohto cieľa makroprudenciálna politika identifikuje, monitoruje, posudzuje a zmierňuje systémové riziká pre finančný systém.

Cieľom Štvrťročného komentára k politike obozretnosti na makroúrovni je monitorovať aktuálny vývoj na finančnom trhu s osobitným dôrazom na úverový trh a vyhodnocovať vývoj systémových rizík spojených s týmto vývojom. Kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie v predložennom komentári zohľadňuje informácie dostupné k tretiemu štvrťroku 2019. Štvrťročný komentár je zároveň analytickým podkladom pre pravidelné štvrťročné rozhodnutia Bankovej rady Národnej banky Slovenska o výške proticyklického kapitálového vankúša. Analytické hodnotenie môže byť aj podkladom pre aktivovanie alebo zmenu iných nástrojov makroprudenciálnej politiky. Dokument je po formálnej stránke rozdelený na tri časti:

i) stručná analýza s hodnotením najvýznamnejších zmien z hľadiska systémového rizika v aktuálnom štvrťroku, ii) súčasné nastavenie a zmeny nástrojov makroprudenciálnej politiky vrátane aktuálneho rozhodnutia o výške proticyklického kapitálového vankúša a iii) tabuľka sledovaných cieľov makroprudenciálnej politiky.

1 Hodnotenie vývoja v treťom štvrtroku 2019

Zmierňovanie expanzívnych trendov v rámci finančného cyklu sa v treťom štvrtroku 2019 čiastočne prerušilo, najmä v dôsledku vývoja na trhu úverov podnikovému sektoru. Kým rast slovenskej ekonomiky sa v dôsledku oslabovania svetového dopytu zmierňoval¹, ekonomika aj naďalej produkovala nad úroveň svojho potenciálu, pričom prehrievanie bolo najvýraznejšie na pracovnom trhu². Na pozadí postupne sa ochladzujúcej ekonomiky a postupného uzatvárania kladnej produkčnej medzery pretrváva relatívne silný dopyt po nových úveroch, predovšetkým v segmente domácností. Cyklické riziká na finančnom trhu ostávajú prítomné aj naďalej, avšak generujú sa miernejším tempom, ako tomu bolo v uplynulých rokoch.

Rast úverov poskytnutých súkromnému sektoru³ sa v treťom štvrtroku 2019 po dvoch rokoch nepretržitého spomaľovania opäť dočasne zrýchlil, keď ich objem medziročne vzrástol o 7,3 % (6,8 % v druhom štvrtroku 2019). Uvedený nárast bol v plnej miere ovplyvnený zrýchlením úverovania podnikového sektora, kým úvery domácnostiam pokračovali v trende zmierňovania svojho rastu⁴. Napriek postupnému zmierňovaniu rastu sa vývoj úverov v segmente domácností dá naďalej hodnotiť ako nadmerný, keď tempo ich rastu aj v treťom štvrtroku 2019 predbiehalo vývoj fundamentov⁵. Priaznivá situácia na pracovnom trhu v dôsledku historicky nízkej miery nezamestnanosti a dynamického rastu miezd, prostredie pretrvávajúcich nízkych úrokových sadzieb a vývoj na trhu nehnuteľností tak naďalej výrazným spôsobom podporujú dopyt domácností po nových úveroch. Ponuka úverov zo strany bánk bola motivovaná úsilím kompenzovať pokles marží prostredníctvom objemu úverov a dosiahnuť tak zisk požadovaný akcionármi. Zároveň v treťom štvrtroku 2019 niektoré banky oznámili ďalšiu úpravu úrokových sadzieb smerom nadol, čo ešte viac priostrojuje konkurenciu na úverovom trhu. Na druhej strane tlmiačo na dopyt pôsobia opatrenia postupne sa sprísňujúcej makroprudenciálnej politiky a v niektorých segmentoch sa postupne nasycujúci

---

¹ Medziročný rast sezónne očisteného HDP v stálych cenách spomalil už štvrtý štvrtrok po sebe, na úroveň 1,8 % v treťom štvrtroku 2019. Zdroj: ŠÚ SR, NBS.

² Evidovaná miera nezamestnanosti k októbru 2019 bola na úrovni 4,94 %. Zdroj: ÚPSVaR SR.

³ Úvery poskytnuté domácimi bankami sektoru domácností (S14 a S15) a sektoru nefinančných podnikov (S 11) v tuzemsku, zdroj: hlásenia bánk, V (NBS) 33 - 12.

⁴ Medziročný rast objemu úverov domácnostiam dosiahol v treťom štvrtroku 2019 úroveň 8,1 %, kým v druhom štvrtroku medziročne rástli o 8,6 %.

⁵ Vývoj HDP a hrubého disponibilného príjmu domácností.

úverový trh. Vývoj na trhu úverov sa premietol aj v raste zadlženosti domácností, ktorá v treťom štvrtroku 2019 vzrástla o 0,6 p. b. na 43,4 % HDP.

Úvery poskytnuté podnikovému sektoru v treťom štvrtroku 2019 zrýchlili svoj rast, keď ich objem medziročne vzrástol o 5,8 %⁶. Momentálne sa však nedá hovoriť o obrátení trendu v úverovaní podnikového sektora, nakoľko v ďalších mesiacoch sa tempo rastu úverov podnikom vrátilo k predchádzajúcim úrovniam⁷. Rast objemu úverov v mesiaci september sa navyše týkal iba niektorých bánk, pričom sa jednalo najmä o úvery poskytnuté sektoru priemyslu. Kým spomaľujúce tržby, oslabený ekonomický sentiment a neistota ohľadom ďalšieho ekonomického vývoja tlmia dopyt podnikov po nových úveroch, v smere jeho rastu pôsobí najmä pretrvávajúca nízka úroveň úrokových sadzieb. Zadlženosť podnikového sektora tak v treťom štvrtroku 2019 vzrástla na úroveň 52 % HDP.

Tlaky na trhu úverov na bývanie sú do významnej miery spojené aj s vývojom na trhu nehnuteľností, kde aj v treťom štvrtroku 2019 pokračoval dvojciferný rast cien. Priemerná cena m² inzerovaného bytu na sekundárnom trhu v treťom štvrtroku 2019 medziročne vzrástla o 10,8 %⁸. Na strane ponuky nastala stabilizácia počtu inzerovaných bytov, keď po niekoľkých rokoch poklesov došlo k opätovnému nárastu počtu inzerovaných bytov⁹. Zároveň po vyše štyroch rokoch neprerušovaných poklesov index dostupnosti bývania v treťom štvrtroku 2019 mierne vzrástol. Napriek tomu sa nedá hovoriť o obrátení trendu, pričom tento ukazovateľ stále dosahuje úrovne z druhej polovice roka 2007 v rámci predchádzajúcej expanzívnej fázy.

V oblasti ziskovosti sa prejavuje zvýšený tlak na model podnikania slovenských bánk, keď sa zisk bankového sektora medziročne znížil. Ku koncu tretieho štvrtroku 2019 zaznamenali banky čistý zisk vo výške takmer 0,5 mld. €, čo znamenalo medziročný pokles o 4,8 %. Ziskovosť meraná pomerom zisku k vlastnému kapitálu (ROE) medziročne poklesla z 9,3 % na 8 %. V roku 2019 tak pokračuje trend poklesu ziskovosti slovenského bankového sektora, keď sa od roku 2016 z jedného z najziskovejších bankových sektorov v regióne strednej a východnej Európy prepracoval až na hranicu dolného kvartilu z pohľadu ziskovosti. Pokles úrokových marží v prostredí klesajúcich úrokových sadzieb nedokážu banky kompenzovať ani nárastom úverového portfólia. Navyše zvýšením sadzby bankového odvodu od januára tohto roku sa tlak na ziskovosť slovenských bánk ešte zvýši. Zároveň sa solventnosť bankového sektora v treťom štvrtroku 2019 znížila, keď hodnota ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov klesla o 0,3 p. b. na 18,1 %. Mierne navýšenie hodnoty tohto

---

⁶ V druhom štvrtroku 2019 medziročne rástli o 3,5 %.

⁷ V októbri a novembri 2019 sa ich medziročný rast vrátil na 3,5 % úroveň.

⁸ V druhom štvrtroku 2019 bol priemerný medziročný rast na úrovni 11,8 %.

⁹ Nárast počtu inzerovaných bytov o 6,8 % v treťom štvrtroku 2019.

ukazovateľa počas prvého polroka 2019 sa tak v treťom štvrťroku 2019 vymazalo.

Prerušenie trendu ochladenia v rámci finančného cyklu v treťom štvrťroku 2019 naznačuje aj vývoj kompozitného indikátora finančného cyklu, Proticyklického smerovníka, keď jeho hodnota mierne vzrástla¹⁰. Nárast smerovníka v treťom štvrťroku 2019 bol v prevažnej miere spôsobený vývojom na trhu úverov podnikovému sektoru. Väčšia časť sledovaných ukazovateľov finančného cyklu aj naďalej ostáva na zvýšených hodnotách. Výška referenčného ukazovateľa Proticyklického smerovníka sa v porovnaní s predchádzajúcim štvrťrokom nezmenila, pričom poukazuje na úroveň 1,75 %. Riziká spojené s cyklickým vývojom finančného trhu sa tak generujú aj naďalej, aj keď miernejším tempom ako tomu bolo v uplynulých rokoch. Simulácia ďalšieho vývoja na najbližšie štvrťroky naznačuje stabilizovaný vývoj Proticyklického smerovníka. Ukazovatele sledované pre účely rozpúšťania proticyklického kapitálového vankúša, predovšetkým úroveň kreditných strát, nenaznačujú potrebu jeho rozpúšťania.

Aktuálne riziká ďalšieho vývoja na finančnom trhu sú predovšetkým cyklického charakteru. Riziká súvisia so skorším a razantnejším ochladením ekonomického a finančného cyklu v porovnaní s aktuálnymi očakávaniami. Uvedený vývoj bude závisieť predovšetkým od vývoja svetového dopytu a vývoja na zahraničných finančných trhoch, materializácie aktuálne narastajúcich geopolitických rizík, vývoja a úpravy vzťahov po brexite a prijatých opatrení v rámci realizovanej protekcionistickej politiky.

---

¹⁰ V dôsledku pravidelnej revízie časových radov za národné účty, vykonanej ŠÚ SR (november 2019), došlo v porovnaní so Štvrťročným komentárom k politike obozretnosti na makroúrovni - október 2019 k zmene štvrťročných údajov za HDP, ktorý je jedným zo vstupných indikátorov pre odhad kompozitného ukazovateľa, Proticyklického smerovníka. V dôsledku toho došlo aj k úprave hodnôt časového radu Proticyklického smerovníka a jeho referenčného ukazovateľa na histórii.

2 Rozhodnutia v oblasti makropudenciálnej politiky

2.1 Aktuálne rozhodnutie NBS k príslušnému štvrťroku

Banková rada NBS sa na svojom zasadnutí dňa 28. 1. 2020 rozhodla ponechať mieru proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 2,00 %. Pri rozhodovaní o miere proticyklického kapitálového vankúša Banková rada NBS zvažila aj pozíciu Európskej centrálnej banky v súlade s článkom 5 nariadenia SSM¹¹.

2.2 Aktuálne platné nastavenie makroprudenciálnych nástrojov zo strany NBS

Proticyklický kapitálový vankúš

Na základe rozhodnutia NBS č. 6/2018 z 3. 7. 2018 nadobudla od 1. 8. 2019 účinnosť miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,5 %¹². Od 1. 8. 2020 sa jeho úroveň rozhodnutím NBS č. 15/2019 z 23. 7. 2019 zvyšuje na 2,0 % úroveň¹³.

TABUĽKA 1 HODNOTY PROTICYKICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA PRE SLOVENSKÉ EXPOZÍCIE	
Obdobie účinnosti	Miera
1. 8. 2019 – 31. 7. 2020	1,50 %
1. 8. 2020 –	2,00 %

Zdroj: NBS

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, ďalej len „nariadenie SSM“.

¹² https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-6-2018.pdf

¹³ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ_15_2019.pdf

Prehľad aktuálneho nastavenia mier proticyklického kapitálového vankúša v iných krajinách a výhľad ich vývoja v nasledujúcich štvrťrokoch zobrazuje Tabuľka 6 v prílohe.

Kapitálový vankúš pre významné banky

V súlade s rozhodnutiami NBS č. 5/2017 a 6/2017 z 30. 5. 2017 majú identifikované lokálne systémovo významné banky od 1. 1. 2018 povinnosť udržiavať vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika, ktorý bol stanovený na celkovej úrovni 1 % až 2 % rizikových expozícií. Na základe rozhodnutí NBS č. 3/2019 a 4/2019 z 28. 5. 2019 sa celková úroveň týchto kapitálových vankúšov od 1. 1. 2020 nemení.

TABUĽKA 2 PREHĽAD ÚROVNÍ VANKÚŠA PRE O-SII A VANKÚŠA NA KRYTIE SYSTÉMOVÉHO RIZIKA		
	Vankúš pre O-SII platný od 1. 1. 2018	Vankúš na krytie systémového rizika platný od 1. 1. 2018
Československá obchodná banka, a.s.	1,00 %	-
Poštová banka, a.s.	1,00 %	-
Slovenská sporiteľňa, a.s.	1,00 %	1,00 %
Tatra banka, a.s.	0,50 %	1,00 %
Všeobecná úverová banka, a.s.	1,00 %	1,00 %

Zdroj: NBS

Podmienky poskytovania retailových úverov

Dňa 17. 12. 2019 Banková rada NBS schválila novely opatrení NBS o spotrebiteľských úveroch¹⁴ a o úveroch na bývanie¹⁵.

Hlavným cieľom opatrení je ochrániť klientov bánk pred rizikami spojenými s nadmerným zadlžovaním a znižovať tak negatívny vplyv prípadného zhoršenia ekonomiky na domácnosti. Na zmiernenie rizík spojených s rastom retailových úverov, ktoré sa z dôvodu opätovného poklesu úrokových sadzieb môžu ešte zvýrazniť, sa upravil limit pre maximálny podiel splátok k príjmu zníženému o

¹⁴ Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 17. decembra 2019 č. 9/2019, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 10/2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 6/2018.

¹⁵ Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 17. decembra 2019 č. 10/2019, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 10/2016, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 7/2018.

životné minimum z 80 % na 60 %, pričom sa zároveň ustanovili niektoré výnimky.

Časť nových úverov v objeme 5 % nových úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov môže byť poskytnutá s podielom splátok k príjmu až do 70 %. Počas prvého štvrťroka 2020 je táto výnimka zvýšená na 15 % objemu nových úverov, v rámci ktorých je možné poskytnúť úvery s podielom splátok k príjmu do 80 %.

Zvýšený limit na podiel splátok k príjmu na úrovni 70 % sa vzťahuje aj na ďalšie spotrebiteľské úvery s lehotou splatnosti do 5 rokov, a to v objeme najviac 5 % celkového objemu nových spotrebiteľských úverov do 5 rokov. Pre spotrebiteľské úvery zároveň zostávajú v platnosti aj ďalšie existujúce výnimky. Opatrenia nadobudli účinnosť 1. januára 2020.

TABUĽKA 3 LIMITY NA PODMIENKY POSKYTOVANIA ÚVEROV			
Ukazovateľ	Výpočet	Parameter	Limit
Ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať úver (DSTI)	$\frac{\text{splátky všetkých fin. záväzkov}^{1)}}{\text{čisté príjmy} - \text{život. minimum}}$	Max. DSTI	60 % ²⁾
		Max. podiel nových úverov s DSTI > 60 %	5 % + 5 % ^{3),4)}
Ukazovateľ zabezpečenia úveru (loan-to-value, LTV) ⁵⁾	$\frac{\text{výška zadĺženia}}{\text{hodnota zabezpečenia}}$	Max. LTV	90 %
		Max. podiel nových úverov s LTV > 80 %	20 %
Ukazovateľ celkovej zadĺženosti k príjmu (debt-to-income, DTI)	$\frac{\text{celková zadĺženosť}}{\text{ročný čistý príjem}}$	Max. podiel nových úverov s DTI > 8	5 % + 5 % ⁶⁾
Maximálna lehota splatnosti		Zabezp. nehnuteľ. alebo poskyt. stav. sporiteľňami	30 rokov ⁷⁾
		Ostatné	8 rokov

Zdroj: NBS

Poznámka: Jednotlivé limity sa overujú len v čase, keď je poskytnutý nový úver, alebo keď dochádza k výraznému navýšeniu existujúceho úveru. Povinnosť uplatňovať jednotlivé opatrenia sa nevzťahuje na úvery, ktorými sa refinancujú iné úvery, pokiaľ nedochádza k navýšeniu istiny o viac ako 2000 € alebo 5 % (podľa toho, ktorá z týchto hodnôt je menšia).

1) Započítava sa výška splátok úverov pri zohľadnení nárastu úrokových sadzieb.

2) Výnimky, pri ktorých je limit na ukazovateľ schopnosti splácať vo výške 100 %:

- spotrebiteľské úvery, ktoré spolu s existujúcim dlhom spotrebiteľa neprevyšujú jeho ročný čistý príjem,
- lízing s akontáciou aspoň 20 %, ktorý spolu s existujúcim dlhom neprevyšuje 1,5-násobok ročného príjmu.

3) Prvých 5 % je bez dodatočných podmienok, druhých 5 % sa vzťahuje len na spotrebiteľské úvery s lehotou splatnosti neprevyšujúcou 5 rokov. DSTI pri úveroch poskytnutých v rámci tejto výnimky nemôže presiahnuť 70 %.

4) Prechodné obdobia:

- Prvý štvrťrok 2020: 15 % pre všetky úvery (max. DSTI 80 %) + 5 % pre spotrebiteľské úvery so splatnosťou neprevyšujúcou 5 rokov (max. DSTI do 70 %)
- Druhý štvrťrok 2020: 5 % pre všetky úvery (max. DSTI 80 % pri úveroch na bývanie a 70 % pri spotrebiteľských úveroch) + 5 % pre spotrebiteľské úvery so splatnosťou neprevyšujúcou 5 rokov (max. DSTI do 70 %)

5) Limit sa vzťahuje iba na úvery na bývanie.

6) Prvých 5 % je bez dodatočných podmienok, druhých 5 % je možné poskytnúť len pri splnení nasledujúcich dodatočných podmienok: úvery na bývanie poskytované klientom do 35 rokov s príjmom neprevyšujúcim 1,3-násobok priemernej mzdy a DTI pri týchto úveroch neprevyšuje hodnotu 9.

7) Nad tento limit je možné poskytnúť 10 % nových úverov založených nehnuteľnosťou.

Ďalšie aktuálne platné nástroje makroprudenciálnej politiky, pokrývajúce najmä oblasť kapitálových požiadaviek, zobrazujú Tabuľka 5 až Tabuľka 7 v prílohe.

2.3 Možné použitie nástrojov makroprudenciálnej politiky v strednodobom horizonte

Oblasť poskytovania retailových úverov

Národná banka Slovenska implementovala viacero opatrení na strane poskytovania retailových úverov (opísané vyššie), ktorých cieľom je znížiť tvorbu rizík súvisiacich s nadmerným rastom na úverovom trhu. V priebehu prvého polroka 2020 sa postupne upravujú podmienky poskytovania úverov pri úveroch na bývanie a spotrebiteľských úveroch vyplývajúce z opatrení NBS č. 9/2019 a 10/2019.

NBS pozorne analyzuje vývoj úverov, osobitne na trhu úverov na bývanie, kde v treťom štvrtroku 2019 došlo k ďalšiemu poklesu úrokových sadzieb. V prípade pokračovania tvorby rizík je NBS pripravená upraviť nastavenia vybraných úverových štandardov.

Očakávaný vývoj miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku

Súčasný vývoj naznačuje, že riziká spojené s cyklickým vývojom finančného trhu sa aktuálne generujú v pomalšej miere, ako tomu bolo v uplynulých rokoch. Hoci intenzita pribúdania rizík klesá, cyklické riziká vytvorené v rámci aktuálne doznievajúcej expanzívnej fázy ostávajú naakumulované v úverovom portfóliu bankového sektora, pričom sa budú odbúravať len postupne, dlhodobým splácaním úverov poskytnutých pri uvoľnených úverových a finančných podmienkach. **Vzhľadom na aktuálny vývoj sa výška proticyklického kapitálového vankúša javí byť primeraná a momentálne nie je evidentná potreba jeho ďalšieho zvyšovania v ďalšom štvrtroku.** Zároveň však aj úroveň kreditných strát ostáva nízka, čo nenaznačuje potrebu rozpúšťania proticyklického kapitálového vankúša. **V prípade materializácie rizík, predovšetkým výraznej kumulácie kreditných strát v bankovom sektore, je Národná banka Slovenska pripravená pristúpiť k znižovaniu úrovne alebo rozpusteniu proticyklického kapitálového vankúša.**

2.4 Rozhodnutia ECB týkajúce sa slovenského bankového sektora k príslušnému štvrťroku

K 22. 1. 2020 nebolo zo strany Európskej centrálnej banky vydané žiadne rozhodnutie v oblasti makroprudenciálnej politiky vo vzťahu k slovenskému bankovému sektoru.

3 Ciele makroprudenciálnej politiky

TABUĽKA 4 CIELE MAKROPRUDENCIÁLNEJ POLITIKY		
Ciele	Riziká	Reakcia NBS
Zmierňovanie a prevencia nadmerného úverového rastu	Rast zadlženosti domácností a podnikov, úverovanie podnikového sektora vrátane komerčných nehnuteľností, riziká vyplývajúce z makroekonomického vývoja doma a v zahraničí a z vývoja na finančných trhoch	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 do 31. 7. 2020 na úrovni 1,5 % a od 1. 8. 2020 na úrovni 2,00 %) • Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Posilnenie odolnosti finančného systému	Udržateľnosť obchodných modelov aj v kontexte predĺženia platnosti a zvýšenia bankového odvodu, riziká makroekonomického vývoja doma a v zahraničí	<ul style="list-style-type: none"> • Implementovaný vankúš na zachovanie kapitálu vo výške 2,5 % • Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 do 31. 7. 2020 na úrovni 1,5 % a od 1. 8. 2020 na úrovni 2,00 %) • Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk • Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Zmierňovanie a prevencia nadmerného nesúladu splatností v bilancii bánk a nízkej trhovej likvidity	Prehľbujúci sa nesúlad splatností aktív a pasív, rast dlhodobých aktív v dôsledku rastu úverov, rast podielu úverov ku vkladom	<ul style="list-style-type: none"> • Nový legislatívny rámec pre emitovanie krytých dlhopisov s možným pozitívnym dopadom na stabilné dlhodobé financovanie bánk
Limitovanie rizika priamej a nepriamej koncentrácie	Relatívne vysoká koncentrácia (časti) portfólia alebo vyššie vystavenie voči vlastnej skupine v niektorých inštitúciách alebo fondoch	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedený O-SII vankúš a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk z dôvodu ich systémovej významnosti
Limitovanie systémového dopadu nevhodne nastavených zámerov s cieľom znížiť morálny hazard	Existencia príliš veľkých bánk vzhľadom na globálnu/domácu ekonomiku, rastúca previazanosť finančných subjektov na finančných sprostredkovateľov, potenciálne uvoľnenie regulačných pravidiel EÚ pre banky, ktoré sú dcérske spoločnosťami zahraničných bánk, a to v oblasti likvidity, kapitálu a majetkovej angažovanosti v rámci bankovej únie, riziká v nebankových sektoroch	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk • Zákony o úveroch na bývanie a o spotrebiteľských úveroch vyžadujú od finančných inštitúcií obozretnosť pri spolupráci s finančnými sprostredkovateľmi • Dohľad nad nebankovými spoločnosťami poskytujúcimi úvery • Od roku 2015 výrazne posilnené aj kompetencie a výkon dohľadu v oblasti ochrany finančného spotrebiteľa
Posilnenie odolnosti infraštruktúry finančného trhu	Funkčnosť platobných systémov, úroveň krytia krytých vkladov, vplyv digitálnych inovácií v oblasti finančných služieb na finančnú stabilitu	

Poznámka: Aktuálny význam cieľa pre finančnú stabilitu, legenda:

Vysoký   Stredný   Nízky

4 Prílohy

**TABUĽKA 5 AKTUÁLNE NASTAVENIE KAPITÁLOVÝCH VANKÚŠOV
PLATNÝCH PRE SR**

Makroprudenciálny nástroj	Hodnota	Poznámka
Vankúš na zachovanie kapitálu (§ 33b zákona o bankách)	2,5 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša (§ 33g zákona o bankách)	1,5 %	Ďalšie zvýšenie na 2 % od 1. 8. 2020
Vankúš pre O-SII (§ 33d zákona o bankách) ¹	0,5 % až 1 %	
Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33e zákona o bankách) ²	1 %	

Zdroj: NBS

Poznámka:

¹ Vankúš pre O-SII je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Poštovú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

² Vankúš na krytie systémového rizika je určený pre Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

TABUĽKA 6 AKTUÁLNE NASTAVENIE MIERY PROTICYKLICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA PLATNEJ PRE ZAHRAŇIČNÉ EXPOZÍCIE (§ 33I A § 33J ZÁKONA O BANKÁCH) A VÝHLAD ICH VÝVOJA V NASLEDUJÚCICH ŠTVRŤROKOCH

Krajina		31. 3. 2019	30. 6. 2019	30. 9. 2019	31. 12. 2019	31. 3. 2020	30. 6. 2020	30. 9. 2020	31. 12. 2020	31. 12. 2020	Poznámka
Krajiny EÚ	Belgicko	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5	↑ na 0,5 % od 1. 7. 2020
	Bulharsko	0	0	0	0,5	0,5	1	1	1	1	↑ na 0,5 % od 1. 10. 2019 a na 1 % od 1. 4. 2020
	Česká rep.	1,25	1,25	1,5	1,5	1,75	1,75	2	2	2	↑ na 1,75 % od 1. 1. 2020 a na 2 % od 1. 7. 2020
	Dánsko	0,5	0,5	1	1	1	1,5	1,5	2	2	↑ na 1,5 % od 30. 6. 2020 a na 2 % od 30. 12. 2020
	Francúzsko	0	0	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	0,5	↑ na 0,5 % od 2. 4. 2020
	Írsko	0	0	1	1	1	1	1	1	1	↑ na 1 % od 5. 7. 2019
	Litva	0,5	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Luxembur-sko	0	0	0	0	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	↑ na 0,25 % od 1. 1. 2020
	Nemecko	0	0	0	0	0	0	0,25	0,25	0,25	↑ na 0,25 % od 1. 7. 2020
	Spoj. kráľ.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Švédsko	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5		
Krajiny mimo EÚ	Island	1,25	1,75	1,75	1,75	2	2	2	2	2	↑ na 2 % od 1. 2. 2020
	Hongkong	2,5	2,5	2,5	2	2	2	2	2	2	↓ na 2 % od 14. 10. 2019
	Nórsko	2	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 31. 12. 2019

Zdroj: ESRB, BIS

Poznámka: V tabuľke sú zobrazené iba krajiny, ktoré stanovili nenulovú úroveň miery proticyklického kapitálového vankúša. Budúce hodnoty vychádzajú z aktuálne platných rozhodnutí, prostredníctvom dodatočných rozhodnutí sa však môžu zmeniť.

TABUĽKA 7 AKTUÁLNE NASTAVENIE ĎALŠÍCH VANKÚŠOV A PARAMETROV PRE EXPOZÍCIE VOČI ZAHRANIČNÝM KRAJINÁM, KTORÉ PLATIA AJ PRE SLOVENSKE BANKY

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Estónsko	Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33f zákona o bankách)	1 %
Švédsko, Rumunsko	Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie (čl. 124 nariadenia CRR)	100 %
Nórsko	Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (čl. 164 nariadenia CRR)	20 %

Zdroj: NBS, ESRB

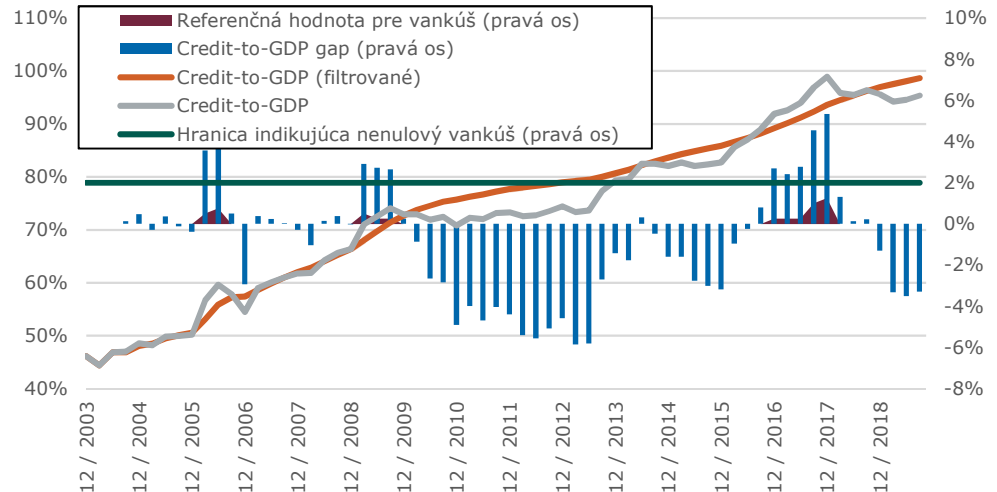
TABUĽKA 8 AKTUÁLNE PLATNÉ MAKROPRUDENCIÁLNE OPATRENIA PRIJATÉ V INÝCH KRAJINÁCH EÚ, KTORÉ Z DÔVODU NÍZKEJ EXPOZÍCIE NEPLATIA PRE SLOVENSKE BANKY

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Belgicko	Navýšenie rizikovej váhy pre retailové expozície zabezpečené belgickými rezidenčnými nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	5 p. b. + 33 % priemernej rizikovej váhy
Fínsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre expozície zabezpečené fínskymi nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	15 %
Francúzsko	Limit na majetkovú angažovanosť voči vysoko zadlženým nefinančným francúzskym spoločnostiam pre globálne a lokálne systémovo významné banky (čl. 458(2)(d)(ii) nariadenia CRR) NBS v tejto súvislosti upozorňuje na systémové riziká spojené so zvýšeným využívaním pákového efektu veľkými nefinančnými korporáciami so sídlom vo Francúzsku¹⁶	5 % vlastných zdrojov
Švédsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre retailové expozície voči švédskym klientom, zabezpečené nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	25 %

Zdroj: NBS, ESRB

¹⁶ Upozornenie v súlade s Odporúčaním ESRB/2015/2.

Graf 1
Štandardizovaný credit-to-GDP gap¹⁷

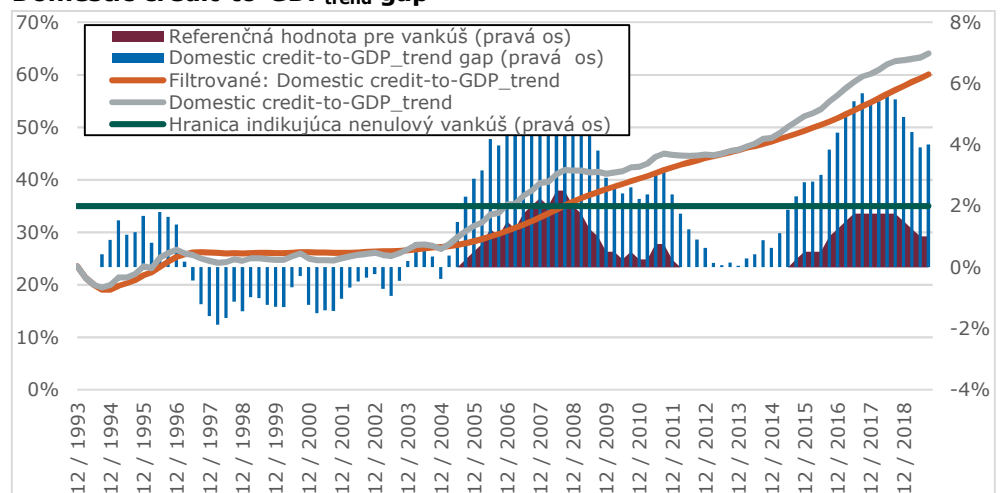
Zdroj: NBS, ŠÚ SR

Poznámka: Štandardizovaný credit-to-GDP gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 2
Domestic credit-to-GDP_{trend} gap¹⁷

Zdroj: NBS, ŠÚ SR

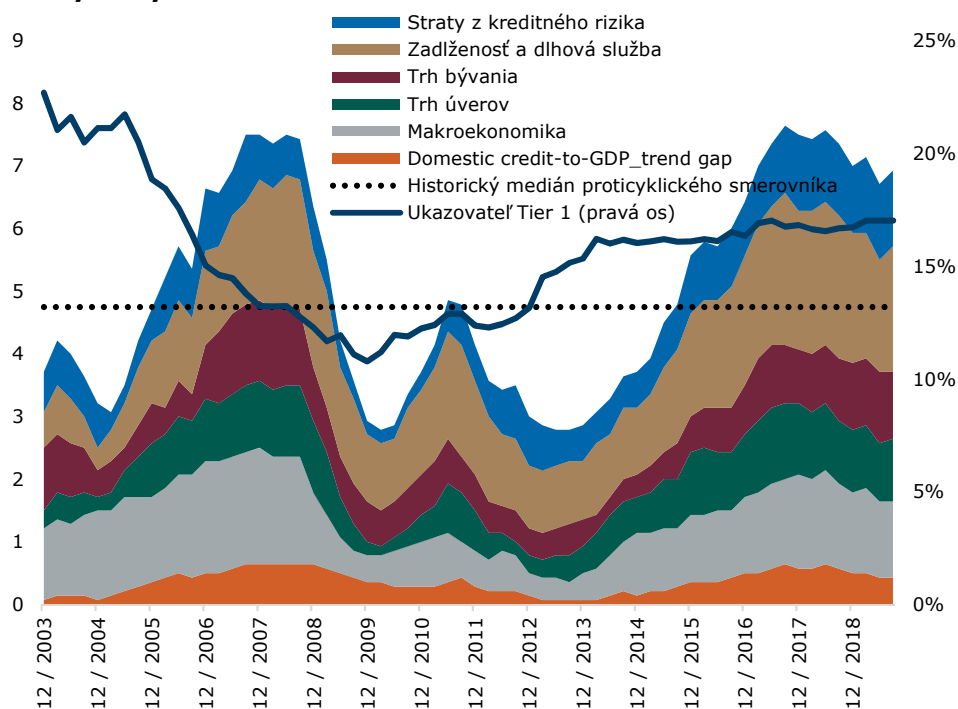
Poznámka: Domestic credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z úverov podnikom a domácnostiam poskytnutých domácim bankovým sektorom.

Domestic credit-to-GDP_{trend} gap je vypočítaný podľa § 33g, odsek 2a zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časť B2.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

¹⁷ V dôsledku pravidelnej revízie časových radov za národné účty, vykonanej ŠÚ SR (november 2019), došlo v porovnaní so štvrtročným komentárom k politike obozretnosti na makroúrovni - október 2019 k zmene štvrtročných údajov za HDP, ktorý je jedným zo vstupných indikátorov pre odhad ukazovateľov založených na báze credit-to-GDP gap. V dôsledku toho došlo aj k úprave historických hodnôt dotknutých ukazovateľov.

Graf 3
Proticyklický smerovník

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, CMN

Poznámka: Ukazovateľ je vypočítaný v súlade s § 33g, odsek 1c, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časti C a D.

V dôsledku pravidelnej revízie časových radov za národné účty, vykonanej ŠÚ SR (november 2019), došlo v porovnaní so štvrtročným komentárom k politike obozretnosti na makroúrovni - október 2019 k zmene štvrtročných údajov za HDP, ktorý je jedným zo vstupných indikátorov pre odhad kompozitného ukazovateľa Proticyklický smerovník. V dôsledku toho došlo aj k úprave hodnôt časového radu Proticyklického smerovníka a jeho referenčného ukazovateľa na histórii.

TABUĽKA 9 ÚROVNE REFERENČNÝCH UKAZOVATEĽOV K 30. 9. 2019

Stípec	Referenčná hodnota	Podiel dlhu na HDP	Odchýlka podielu dlhu na HDP od svojho dlhodobého trendu
Štandardizovaný Credit-to-GDP gap (Graf 1)	0,00 %	95,4 %	-3,29 %
Domestic credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 2)	1,00 %	62,3 %	4,01 %
Proticyklický smerovník (Graf 3)	1,75 %	-	-

Zdroj: NBS

Poznámka: Tabuľka je zostavená na základe povinnosti vyplývajúcej z § 33g, odsek 2, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Štandardizovaný Credit-to-GDP gap zatiaľ nemá výpovednú hodnotu z hľadiska miery proticyklického kapitálového vankúša z dôvodu krátkosti časového radu.